

Vraag nr. 210
van 18 juni 2001
van de heer MARINO KEULEN

Vossenbestrijding – Omheiningssubsidie

Schade aan kleine huisdieren veroorzaakt door vossen is de laatste jaren geregeld aan de orde. De vos heeft zijn verspreidingsgebied de laatste vijftien jaar inderdaad opmerkelijk uitgebreid. Deze vossen zijn voor kleinveehouders te duchten rovers, die dankbaar gebruikmaken van de aanwezigheid van het kleinvee als de kans zich daartoe aandient.

De bejaging van vossen biedt evenwel geen oplossing. Ofwel roeit men de vos volledig uit, maar dit is een visie die niet meer van deze tijd is, ofwel vermindert men door jacht het aantal vossen in een bepaald gebied. Deze vossen worden dan evenwel in geen tijd vervangen door nieuwe inwijkelingen, waardoor het probleem opnieuw opduikt.

De enige oplossing bestaat er dus in gepaste voorzorgen te nemen, opdat de vos niet bij het kleinvee kan komen. Dit kan door het plaatsen van een dergelijke omheining, door een gesloten ren of voliëre te bouwen of te voorzien in een afsluitbaar nachthok.

Samengevat kan men stellen dat de verhoogde toename van het aantal vossen in Vlaanderen voor onze natuur een verheugend feit is. Relatief nieuw zijn echter de problemen waarmee de kleinveehouders hierdoor worden geconfronteerd. Het lijkt dan ook aan te bevelen dat de Vlaamse overheid maatregelen zou nemen om de kleinveehouders ertoe aan te zetten een aantal beschermende maatregelen tegen vossen te nemen en hiervoor eventueel een subsidie toe te kennen. Dit lijkt een meer positieve aanpak en kan veel wrevel tegen de vos bij kleinveehouders wegnemen.

1. Werden er in opdracht van de Vlaamse regering studies verricht naar de vossenpopulatie in Vlaanderen en wat is hiervan het resultaat ?
2. Beschikt de minister over cijfers m.b.t. het aantal hoevedieren dat door vossen wordt gedood ?
3. Werd de mogelijkheid reeds onderzocht om een subsidie toe te kennen aan kleinveehouders die gepaste maatregelen nemen om de vos buiten hun domein te houden ? Zo neen, waarom niet ?

4. Bestaat een dergelijke subsidieregeling reeds voor andere zogenaamd schadelijke dieren, zoals bijvoorbeeld de das, en zo ja, wat was dan hiervan het gevolg ?

Antwoord

1. In het kader van het Toegepast Wetenschappelijk Onderzoek Leefmilieu (TWOL) werd eind 1995 een algemeen oriënterend onderzoeksproject naar de problematiek van de vos in Vlaanderen opgestart.

Het initiatief voor dit onderzoek ging uit van het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer (IBW), in directe samenspraak met de afdeling Bos en Groen, die ook voor de financiering instond. Het project werd toegekend aan de universiteiten RUCA en KU Leuven. Behalve het formuleren van een advies met betrekking tot het jachtopeningsbesluit 1998-2003, was een bijzondere onderzoeksdoelstelling het nagaan van het mogelijk voorkomen van de vossenlintworm in Vlaanderen. Dit aspect paste in de toenemende internationale aandacht voor deze parasiet, gezien diens mogelijke impact op de volksgezondheid.

De vaststelling van het daadwerkelijk voorkomen van de lintworm (1997) leidde tot een focusering van het onderzoeksproject op dit aspect.

Parallel daaraan is aan het IBW sinds 1997 een meerjarige populatie-ecologische studie van de vos in Vlaanderen opgestart.

Daartoe werden twee proefgebieden van elk 100 km² (10 km x 10 km) uitgekozen, waarvan het ene een optimale vossenbiotoop (Vlaamse Ardennen) vertegenwoordigt, het andere een marginale biotoop (nabij Tielt). In 1998, 1999 en 2000 werd jaarlijks in beide proefgebieden een uitputtende inventaris opgemaakt van alle succesvolle vossennesten. In 2000 werd tevens een eenmalig verkennend onderzoek gedaan in een derde proefgebied (Kempen). Vanaf 2001 wordt alleen het optimale proefgebied (Vlaamse Ardennen) verder opgevolgd. Naast de bepaling van het voortplantingssucces, worden ook nadelijke steekproeftellingen gehouden, worden jonge vossen geoormerkt (bepaling overleving en dispersie – in totaal inmiddels 229) en worden volwassen vossen radiotelemetrisch gevolgd (bepaling oppervlakte territorium en activiteitsgebied). Op beschikbare dode vossen wordt au-

topsie uitgevoerd ter bepaling van onder andere populatieparameters (voortplanting, ...) en voedsleecologie (analyse maaginhoud).

Onderzoek naar de populatiedynamica van een (potentieel) langlevende diersoort is per definitie langetermijnonderzoek. Uit de (voortschrijdende) resultaten kunnen volgende voorlopige bevindingen worden vooropgesteld :

- het aantal (succesvolle) vossennesten in een optimale vossenbiotoop bedraagt circa 10/100 km² en is daarmee circa 1,5 keer het aantal in een marginale biotoop ;
- de najaarsdichtheid (eerstejaarsdieren inbegrepen – tijdelijk populatiemaximum) bedraagt daarbij ruim één vos per km² landschap in het beste gebied (omgerekend naar reële vossenbiotoop is die dichtheid wat hoger) ;
- sinds het opstarten van het onderzoek blijkt de dichtheid globaal reeds te zijn gestabiliseerd ;
- uit vergelijkingen met buitenlandse gegevens blijkt de vossendichtheid in Vlaanderen zeker niet (abnormaal) hoog, doch integendeel zelfs veeleer laag te zijn. (In een recente Nederlandse studie in een duingebied bijvoorbeeld wordt een voorjaarsdichtheid – tijdelijk populatieminimum – tot achten negen dieren per km² genoteerd !)

Met betrekking tot de consequenties voor kleinveehouders dient te worden opgemerkt dat, door de uitgesproken lintbebouwing en "landelijke bewoning", in Vlaanderen de schade ongetwijfeld een stuk hoger zal liggen dan in veel van de ons omringende landen, en dit ondanks de veeleer lage vossendichtheid.

2. Cijfers over gedood kleinvee zijn niet systematisch beschikbaar.
3. Het toekennen van eventuele subsidies aan kleinveehouders om maatregelen te nemen die de vos kunnen weghouden van hun kleinvee (plaatsen van degelijke omheiningen, slotvaste nachthokken), wordt niet in overweging genomen.

Het behoort mijn inziens tot de verantwoordelijkheid van elke burger om zijn eigendommen degelijk te beschermen ; wie dit niet doet, is mijns inziens dan ook verantwoordelijk voor de

geleden schade. Bestaande omheiningen kunnen bijvoorbeeld zonder veel kosten aangepast worden zodat zij een goede bescherming tegen de vos bieden, bijvoorbeeld door het aanbrenge van een elektrische schrikdraad.

4. Ook voor andere beschermde dieren die schade veroorzaken, bestaan er geen subsidieregelingen.

Anderzijds levert artikel 52 van het decreet betreffende het natuurbewoud en het natuurlijk milieu de decretale basis voor het vergoeden van schade veroorzaakt door beschermde diersoorten die onder de toepassing van dat decreet vallen, in de mate dat de schade niet redelijkerwijze kon worden voorkomen. De schade wordt vergoed door het MINA-fonds volgens de voorwaarden die de Vlaamse regering bepaalt (*MINA-fonds : Fonds voor Preventie en Sanering inzake Milieu en Natuur – red.*). De afdeling Natuur heeft sinds enkele jaren een overeenkomst afgesloten met enkele Limburgse landbouwers waarbij hun een vergoeding wordt uitgekeerd voor teeltschade veroorzaakt door dassen.

Voor schade veroorzaakt door niet-jaagbaar wild kan de schade eveneens door het MINA-fonds worden vergoed op grond van artikel 25 van het Jachtdecreet.

Geen van beide rechtsgronden kan worden ingeroepen om de schade veroorzaakt door vossen te vergoeden.